

EEN
NIEUWE
LENTE
EN
EEN
NIEUW
GELUID

MEI 2018

COALITIEAKKOORD
GROENLINKS/D66/PVDA/SP

**EEN
NIEUWE
LENTE
EN
EEN
NIEUW
GELUID**

MEI 2018

COALITIEAKKOORD
GROENLINKS/D66/PVDA/SP

WIJ AMSTERDAMMERS

...staan waarschijnlijk zelden stil bij alles wat in onze stad samenkomt. Wat onze stad maakt tot wat zij is. Hoe de gebouwen, de straten, de parken zijn ontstaan. Hoe al die Amsterdammers hier zijn aangekomen, lang geleden of recent. Hoe zij samen de stad bouwden tot wat zij vandaag is. Amsterdam is de plek waar je woont, werkt, leert, liefhebt en elke dag een beetje ouder wordt. Je beweegt je door de stad, bezig met alledaagse beslommeringen, ambities of met zorgen. Zonder je voortdurend te beseffen wat de essentie is van de stad waarin je leeft. Hoe de stad ons vormt en maakt tot wie we zijn. En hoe dat zo is gekomen. Kijk goed! Bewonder en verwonder. Het is de plek waar steenrijk en straatarm samen op de pont staan. Waar historische en modernistische architectuur beide naar waardering lonken. Waar je dagelijks vertrouwde vreemden tegenkomt en waar tegelijk vervreemding op de loer ligt. Waar talloze zaken tot in detail zijn geregeld, maar waar ook ruimte is voor tegencultuur en rafelrand. Waar je plots in een fietsfile belandt en niet veel later in je eentje langs sloten en groene weilanden fietst. Waar mensen volstrekt verschillende geschiedenissen kennen, maar samen een toekomst delen. Amsterdam is een groot samenspel van tegenstellingen, waar een grote synergetische kracht vanuit gaat. Een bonte verzameling van mensen, groepen en culturen, die de stad samen maken. Samen vormt het een geheel, dat de individuele verschillen overstijgt. Eén Amsterdamse identiteit die ons allen definieert. Waar we ons allemaal mee verbonden voelen. Dat maakt Amsterdam tot die unieke stad, die voor haar inwoners zo vertrouwd voelt.

Wij Amsterdammers zijn de schakel tussen verleden, heden en wat voor ons ligt. Samen geven we vorm aan de toekomst van de stad en dat kan niet zonder ons rekenschap te geven van wie wij zijn en waar we vandaan komen. In 2025 bestaat Amsterdam 750 jaar. Dan vieren wij de stad, met elkaar. Voor ons ligt daar het ijkpunt om te bepalen wat voor stad we nu, en straks willen zijn. Dat Amsterdam een succes is, is onmiskenbaar. De aantrekkingskracht van onze stad is enorm. Dagelijks verwelkomt de stad vele bezoekers en vestigen zich er nieuwe mensen en bedrijven. Die dynamiek voedt het vrijzinnige, creatieve en ondernemende karakter. Het brengt welvaart, draagt bij aan culturele en maatschappelijke voorzieningen van wereldformaat en biedt kansen.

Het succes van Amsterdam kent echter niet louter winnaars. De paradox is dat ons succes is ontstaan uit gezamenlijkheid en solidariteit – wat tot uitdrukking komt in typisch Amsterdamse waarden als vrijheid, openheid, tolerantie en barmhartigheid – maar vervolgens de neiging heeft om selectief te zijn en niet aan iedereen ten deel te vallen. Uitsluiting ligt op de loer en tegenstellingen worden vaak vergroot. Om ons succes te behouden, moet iedereen er eerlijk in kunnen delen. Wij willen dat alle Amsterdammers over zeven jaar echt iets te vieren hebben. We willen het ‘Amsterdamse’ behouden en voorkomen dat het succes van onze stad ongewild haar grootste probleem wordt.

Dat vergt dat we actief anticiperen op uitdagingen die samenhangen met de aantrekkingskracht van Amsterdam. Dat we kansen optimaal benutten en bedreigingen afwenden. Dat we kiezen en handelen. Ons doel is er gezamenlijk een succes van maken, voor nu en de toekomst. Dat vergt duidelijke keuzes van een actief stadsbestuur met een gezamenlijke visie en een open houding naar de stad. Een stadsbestuur dat het grote

denken combineert met het kleine doen. Keuzes voor een stad die niet uitgaan van competitie maar van coöperatie en die de welvaart die bedrijvigheid, creativiteit en ondernemerschap creëren, omzet in kansen voor iedereen.

Wij maken onze keuzes met de blik op 2025. Wij kijken verder dan de termijn van één bestuursperiode. Ons doel is dat Amsterdam zich dan kenmerkt als rechtvaardige, verbonden, vrije, duurzame en democratische stad. Voor nieuwe uitdagingen die ongetwijfeld op ons pad komen, zullen we samen met Amsterdammers oplossingen bedenken en daarbij houden we onze gezamenlijke ambitie voor ogen.

Rechtvaardige stad

Een van de belangrijkste uitdagingen is hoe we Amsterdam een rechtvaardige stad voor iedereen kunnen laten zijn. Op de Amsterdamse woningmarkt zijn steeds meer groepen in de verdrinking. Alleen met veel geluk of veel geld kom je er nog tussen. In een rechtvaardige stad zorgen we ervoor dat ook lage- en middeninkomens een huis kunnen vinden.

In een rechtvaardige stad heeft iedereen dezelfde kansen, onafhankelijk van de buurt waarin je woont of de school waar je naar toe gaat. Daar heeft iedereen de vrijheid om zelf vorm te geven aan haar of zijn eigen toekomst. Waar de optelsom van individuele keuzes tot een collectief probleem leidt, zorgen we voor collectieve oplossingen in plaats van het individu erop aan te spreken. Dit uitgangspunt vraagt om een overheid die zorgt dat geïnvesteerd wordt in wijken en scholen die dat het hardst nodig hebben en het vraagt om meer inzet om mensen uit armoede en schulden te helpen en te houden.

Rechtvaardigheid betekent ook dat we de toenemende ongelijkheid moeten bestrijden. Niet alleen de kloof in inkomen stijgt, maar ook de ongelijkheid in gezondheid, in de kans op een baan en in waardering van diploma's neemt toe. We gaan op een andere manier naar economische vooruitgang kijken. Bij het bestrijden van ongelijkheid stellen we naast welvaart vooral welzijn centraal.

Verbonden stad

Onze stad is een verbonden stad. Er is vrijwel geen enkele wereldstad waarin zoveel mensen met evenzoveel verschillende achtergronden met elkaar samenleven. Dat voelt zo normaal, maar is niet vanzelfsprekend. Als we niet opletten nemen de verschillen tussen arm en rijk toe, zet ongelijkheid zich nog meer vast in ruimtelijke segregatie, en sijpelt het gif van racisme en discriminatie verder onze stad binnen waardoor individuen en groepen tegenover elkaar komen te staan. Als we deze processen niet weten te stoppen dan brokkelt het maatschappelijk cement dat Amsterdam zo sterk maakt af. In Amsterdam zorgen we samen dat iedereen zichzelf kan zijn en een plek heeft in onze stad. Dat vraagt dat we nieuwsgierig naar elkaar blijven, verschillen respecteren en ontmoeting organiseren. Dat vraagt dat we de stad (fysiek) toegankelijker maken, dat we samen herdenken en vieren en dat iedereen het gevoel heeft deel uit te maken van Amsterdam. Het is belangrijk dat mensen elkaar kunnen blijven tegenkomen in de buurt, op school en bij de sportclub. Verbondenheid moet niet alleen ontstaan tussen individuen, groepen en (sub)culturen onderling, maar ook tussen verschillende gebieden in de stad en tussen stadsdelen. Ons uitgangspunt is het vertrouwen dat ‘samen’ meer oplevert dan ‘alleen’.

Vrije stad

In onze stad zijn individuele vrijheid en vrijheid van meningsuiting een groot goed. Dat koesteren en verdedigen we. Amsterdam biedt altijd ruimte voor het vrije woord, creativiteit en ondernemerschap, dat zit in de genen van de stad. Maar vrijheid staat ook onder druk. Amsterdammers moeten zich veilig voelen om in alle vrijheid zichzelf te kunnen zijn, ongeacht afkomst, gender, voorkeuren of opleidingsniveau. Blijvende aandacht is nodig om de verworven vrijheid te bewaken. Het moet ingebakken zijn in het 'Amsterdams burgerschap' dat we staan voor onze (digitale) vrijheden en dat we bereid zijn die waar nodig die te handhaven. Vrijheid bestaat immers niet zonder verantwoordelijkheid en zal altijd bevochten moeten worden op intolerantie. Daarom blijft Amsterdam inzetten op acceptatie van anderen, het vrije woord en veiligheid in onze buurten, scholen en andere ontmoetingsplaatsen.

Democratische stad

Er ligt een grote taak voor het gemeentebestuur om de relatie tussen burgers, ondernemers en overheid te verbeteren. Bewoners hebben net zulke goede, zo niet betere, ideeën als het stadsbestuur. Wij streven naar een open en transparant bestuur, een naar buiten gerichte organisatie die open staat voor maatschappelijk en buurtgericht initiatief. We voelen het als onze verantwoordelijkheid om de zeggenschap van bewoners te vergroten. Niet door nieuwe stelsels op te tuigen maar door met de stad het gesprek en het debat aan te gaan over hoe dat kan en moet. Amsterdammers laten vaak en op veel plekken zien dat zij tal van zaken prima zelf kunnen regelen. Hier moet de overheid steunend en niet sturend zijn.

Wij kiezen voor een stad waarin we elkaar zien als bondgenoten in plaats van concurrenten. Dat betekent vertrouwen in elkaar hebben en vertrouwen geven. Wij zijn ervan overtuigd dat dat we daarmee het meest bereiken.

Duurzame stad

Wij zijn de eerste generatie die de gevolgen van klimaatverandering merkt en de laatste generatie die er wat aan kan doen. Als we willen dat Amsterdam bij haar achthonderdste verjaardag nog altijd in blakende gezondheid verkeert, moeten we nu stevige keuzes durven maken. We streven ernaar om de groene koploper van Nederland en Europa te worden. Het vraagt dat we kiezen voor aardgasvrije wijken, voor verdere verduurzaming en energiebesparing en het verbeteren van de luchtkwaliteit. Juist omdat we de openbare ruimte met steeds meer Amsterdammers delen, moet die groen en gezond zijn. In de traditie van Amsterdam zorgen we ervoor dat innovatie, creativiteit en ondernemerschap helpen bij één van de grootste transitie uit onze geschiedenis en zorgen we dat wij samen profiteren van een duurzame toekomst die voor alle Amsterdammers bereikbaar is. Ondernemerschap, technologie en creativiteit maken het bereikbaar; participatie en maatwerk maken het haalbaar; solidariteit maakt het voor iedereen betaalbaar.

Hernieuwde hoop en mogelijkheden

Kijkend naar de stad zien we zoveel schoonheid, zoveel dynamiek en zoveel kansen. We hebben die kansen voor het oprapen. Alleen durf en vastberadenheid zijn nodig

om onze mooie, levende, lieve stad te laten doen wat zij als geen ander kan: schitteren! Daarmee zal zij eenieder die hier komt niet alleen hernieuwde hoop geven, maar ook daadwerkelijk de mogelijkheden om te worden wie je wilt zijn. Dat is Amsterdam.

Wij realiseren ons terdege dat onze geformuleerde visie op de stad ook vraagt om duidelijke keuzes, nu en de komende jaren. Dit zijn de keuzes die wij maken:

KANSEN- GELIJKHEID

KANSENGELIJKHEID

Ruim baan voor ieders talent

Ieder kind verdient de kans om zich -los van zijn of haar achtergrond- te ontwikkelen tot wie zij of hij kan of wil zijn. Nog te vaak bepalen achtergrondfactoren het uiteindelijke resultaat van die ontwikkeling. En dat is doodzonde. In de eerste plaats voor het kind maar uiteindelijk ook voor onze samenleving. Wij leggen ons daar niet bij neer en willen kansengelijkheid en segregatie met alle mogelijke middelen bestrijden. Omdat de toekomst op het spel staat.

Voorschool, primair en secundair onderwijs

- De voorschool is cruciaal voor de ontwikkeling van jonge kinderen en om segregatie tegen te gaan. De voorschool blijft daarom toegankelijk en betaalbaar voor iedereen.
- We investeren extra in onderwijs, vooral in scholen die dat het hardst nodig hebben. Geld voor achterstandsleerlingen wordt gebruikt voor achterstandsleerlingen.
- Ouderinitiatieven en scholen die segregatie tegengaan worden extra ondersteund en beloond.
- De gemeente maakt een kansengelijkheidsplan in samenspraak met scholen. Dit plan omvat: het tegengaan van segregatie, de toegevoegde waarde van informeel onderwijs, mogelijkheden tot stapelen, het voorkomen van onder advisering, toelatingsbeleid en het maximeren van de ouderbijdrage.
- We investeren bij voorkeur in brede scholengemeenschappen en brede brugklassen, waarmee breed niet meteen ook groot betekent.
- We streven ernaar dat Amsterdamse kinderen voorbereid zijn op het leven in een wereldstad door scholen aan te spreken op het onderwijzen van een tweede taal en internationaal georiënteerd onderwijs aan te bieden.
- Het lerarentekort loopt snel op en is een ernstige bedreiging voor de kwaliteit van het onderwijs. We gaan hier actief mee aan de slag. We investeren in de ontwikkeling van leraren en betrekken leraren bij de inzet van scholingsbudgetten.
- We blijven investeren in schoolgebouwen met een goede luchtkwaliteit en groene schoolpleinen.
- We gaan in samenwerking met de Amsterdamse kennisinstellingen en de private sector een verkenning doen naar een kenniscentrum (on)gelijkheid in de stad, waarin verschillende disciplines samenkomen en de beleidsinterventies worden gekend en onderzocht.

Vervolgonderwijs, volwasseneducatie en aansluiting arbeidsmarkt

- We willen het techniekonderwijs en de aansluiting op vervolgopleiding en arbeidsmarkt verbeteren.
- We zetten extra in op het voorkomen van schooluitval en we willen niet dat scholen leerlingen zomaar uitschrijven zonder diploma of vervolgopleiding. We breiden hiertoe voorzieningen uit voor mbo-leerlingen die dreigen uit te vallen of uitgevallen zijn.
- We gaan door met de mbo-agenda. We realiseren meer stages, leerwerkplekken en traineeships voor mbo-leerlingen, in de eerste plaats bij de gemeente zelf.
- We blijven investeren in volwasseneducatie, laaggeletterdheid en zij-instroom.

Jeugd en jongerenwerk

- We zetten flink in op jongerenwerk, met name in de buurten waar jongerenwerkers nu capaciteit te kort komen en daardoor jongeren met dringende problemen niet kunnen helpen.
- In buurten waar de meeste kinderen uit kwetsbare gezinnen wonen, zetten we extra in op naschoolse activiteiten op het gebied van educatie, natuur, sport en cultuur.
- Jongeren die verzeild raken of zijn geraakt in de criminaliteit bieden we perspectief, waarbij aandacht is voor die jongeren zelf en hun omgeving. Jongeren die toch een misstap (hebben) begaan schrijven we niet af, maar geven we een tweede kans. We hebben blijvend aandacht voor het oplossen van de belemmering voor een stage of een baan die kan ontstaan als gevolg van het niet verkrijgen van een VOG.

**WERK
EN
BESTAANS-
ZEKERHEID**

WERK EN BESTAANSZEKERHEID

Volwaardig meedoen zonder schulden

Iedere Amsterdammer wil graag volwaardig meedoen aan de samenleving. Maar door uiteenlopende oorzaken is dat niet voor iedereen op dezelfde manier weggelegd. Wij willen zorgen dat iedereen kan meedoen. Werk is daarbij belangrijk. Omdat het zin geeft en omdat het de beste manier is om armoede te voorkomen. Armoede en schulden zijn een groot maatschappelijk probleem met ingrijpende gevolgen voor wie er mee te maken krijgt. Dat willen we aanpakken.

Werk en inkomen

- . We blijven vertrouwen in mensen centraal stellen in plaats van uit te gaan van wantrouwen en controledwang. Amsterdam stelt geen verplichte tegenprestatie in.
- . Het experiment regelluwe bijstand, waarin mensen bij kunnen verdienen zonder het recht op hun uitkering te verliezen, wordt doorontwikkeld en waar mogelijk uitgebreid.
- . Onbetaalde arbeid en verdringing op de arbeidsmarkt moet voorkomen worden, zeker bij de re-integratie mogelijkheden die de gemeente zelf biedt.
- . We versterken de werkbrigade (in sectoren, doelgroepen) en kijken naar andere vormen van gesubsidieerd werk.
- . Voor mensen met een arbeidsbeperking is er sociaal werk: bij de sociale werkvoorziening, sociale firma's of bij reguliere werkgevers. Indien nodig wordt hierin aanvullend geïnvesteerd.
- . We verlagen de caseload voor medewerkers van de directie Werk Participatie en Inkomen zodat er meer persoonlijke aandacht is voor hen die ondersteuning van de gemeente nodig hebben.
- . Er komen banenplannen voor Amsterdammers zonder werk waarin extra aandacht is voor verschillende groepen: bi-culturele Amsterdammers, praktisch opgeleide jongeren, arbeidsgehandicapten, statushouders en ouderen. We maken hierover afspraken met mbo's, lokale ondernemers en ondernemers in de regio.
- . We spannen ons in om de samenwerking tussen de gemeente en sociale firma's te verbeteren en kijken hoe we slimmer budgetten voor zorg en werk kunnen bundelen.
- . We willen sterkere social return-afspraken maken. Het gaat dan om afspraken met partners van de gemeente alsook de gemeente zelf.
- . We zetten de aanpak statushouders door en onderzoeken hoe elementen van de aanpak in reguliere programma's kunnen worden belegd. Bij het aan het werk helpen van statushouders richten we ons op duurzaam en structureel werk in plaats van op snelle uitstroom.

- . Amsterdam maakt (binnen de kaders van de wet) geen gebruik van loondispensatie en we verzachten waar mogelijk de negatieve effecten van de kostendelersnorm. De schrijnende positie van ouderen met een minimuminkomen en een onvolledig AOW heeft onze aandacht. Amsterdam blijft daarom bij de rijksoverheid met klem aandringen op aanpassing van het beleid met betrekking tot loondispensatie, de kostendelersnorm en de onvolledige AOW.

Schuldhelpverlening en armoede

- . Schuldhelpverlening wordt prioriteit van het college. We zetten in op kwalitatieve, kwantitatieve en duurzame verbetering van schuldhelpverlening. We maken daarbij gebruik van de aanbevelingen van het Manifest Schuldenvrij.
- . De gemeente gaat haar rol als schuldeiser herdefiniëren en voorkomt dat schulden uit de hand lopen.
- . De VroegEropAf-aanpak wordt waar mogelijk uitgebreid (in partijen en termijnen). We zetten alles op alles om huisuitzettingen te voorkomen. Er zijn geen huisuitzettingen van gezinnen met kinderen.
- . We gaan de mogelijkheden onderzoeken om zelf bewindvoering en budgetbeheer aan te bieden.
- . We onderzoeken het bundelen van de Stadsbank van Lening en de Gemeentelijke Kredietbank zodat de rentepercentages voor sociale kredieten drastisch verlaagd kunnen worden.
- . Er komt een pilot inkomensondersteuning op maat, waarin de behoeftes van de Amsterdammer het uitgangspunt zijn en niet het aanbod van armoedevoorzieningen. We kijken of we op deze manier het bereik kunnen vergroten en de armoedemiddelen doelmatiger kunnen inzetten.
- . Voor verschillende armoedevoorzieningen breiden we de doelgroep uit naar huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum.
- . Het aanvragen van sociale regelingen zoals armoedevoorzieningen, bijstand en kwijtschelding van gemeentelijke belastingen wordt waar mogelijk versimpeld en de beantwoordingstermijn wordt verkort.
- . Het college wil een breed welvaartsbegrip hanteren en daar jaarlijks over rapporteren. Een voorstel daartoe wordt uitgewerkt.

**OMZIEEN
NAAR
ELKAAR**

OMZIEN NAAR ELKAAR

Zorg voor wie het nodig heeft

Gezondheid is ons grootste goed. Je gezond voelen, controle over je eigen leven hebben en meedoen in de maatschappij is voor iedereen belangrijk. Wij willen hulp en zorg bieden aan wie dat nodig heeft en zorgen dat mensen zo lang mogelijk in hun eigen buurt kunnen blijven wonen. Helaas zijn er in Amsterdam nog grote verschillen in gezondheid. Lager opgeleiden krijgen gemiddeld 19 jaar eerder te maken met gezondheidsklachten dan hoger opgeleiden. Het aanpakken van ongelijkheid in gezondheid heeft voor ons daarom grote prioriteit.

Preventieve zorg

- . Het bestrijden van ongelijkheid in gezondheid wordt prioriteit. We maken een integrale, buurtgerichte aanpak om de grote verschillen in gezonde levensjaren tussen sociaaleconomische groepen terug te dringen. We hebben aandacht voor gezondheidsverschillen veroorzaakt door rookgedrag, overgewicht, beweging, eenzaamheid en gezondheidsvaardigheden (laaggeletterdheid).
- . We verbeteren de toegang tot zorg, in het bijzonder voor bi-culturele Amsterdammers.
- . De Amsterdamse aanpak tegen eenzaamheid wordt voortgezet en uitgebreid.
- . Welzijn wordt een belangrijk onderdeel van de wijkaanpak. Het pakket welzijn op recept wordt uitgebreid en praktijkondersteuners worden vaker ingezet. Hiertoe maken we afspraken met zorgverzekeraars.
- . We starten een preventieve aanpak voor een gezonde start voor pasgeboren Amsterdammers door jonge ouders de eerste 1000 dagen te ondersteunen.

Zorg, WMO en Jeugdhulp

- . De thuiszorg gaan we meer buurt- en wijkgericht organiseren. Zo creëren we maatwerk en staat de zorgbehoefte van de cliënt centraal. Hiervoor starten we in een aantal wijken met zorgcoöperaties waar zorgorganisaties gaan samenwerken voor buurtgerichte thuiszorg. De gemeente krijgt verregaande invloed op de kwaliteit en de omvang van de zorg die wordt geleverd, maar neemt zelf geen thuiszorgmedewerkers in dienst. Kleine aanbieders krijgen ook de ruimte om zorg te bieden.
- . We maken geld vrij voor de oplopende tekorten in de zorg.

- . Amsterdam kent geen eigen bijdrage voor ambulante begeleiding en dagbesteding. We streven naar een zo laag mogelijke eigen bijdrage voor de overige WMO-voorzieningen.
- . Ervaringsdeskundigen krijgen een belangrijke rol in de ontwikkeling en uitvoering van beleid, zodat aandacht voor de persoonlijke situatie van de cliënt en haar/zijn sociale netwerk meer centraal komt te staan.
- . Mantelzorgers en informele zorgverleners krijgen betere ondersteuning, aansluitend bij hun behoeften.
- . We werken in de jeugdhulp vanuit de gedachte één kind, één gezin, één plan, één regisseur. Er wordt geïnvesteerd in de kwaliteit van de uitvoerders.
- . We dringen wachtlijsten in de jeugdzorg terug en geven jonge mensen zoveel als mogelijk een stem in de zorg die zij krijgen.
- . De aansluiting tussen zorg voor 18- en 18+ wordt verbeterd zodat jongeren niet tussen wal en schip vallen. We hebben extra aandacht voor de drempels die jongeren die GGZ-hulp nodig hebben tegenkomen.
- . Grenzen tussen de verschillende wettelijke domeinen in de zorg mogen nooit belemmerend werken in het toekennen van de zorg die mensen nodig hebben.
- . Amsterdam blijft een ouderen-vriendelijke stad, met bijzondere aandacht voor het welzijn en goede zorg voor dementerende ouderen.
- . In samenwerking met ketenpartners komen we tot een aanpak verwarde personen waarin preventie en vroegsignalering centraal staan. We kijken naar de mogelijkheid van een direct bereikbaar advies- en meldpunt, de wenselijkheid van meer OGGZ'ers in de wijk en een persoonsgerichte aanpak voor zware gevallen.
- . We maken Amsterdam zowel sociaal als fysiek toegankelijker. Ook hier betrekken we ervaringsdeskundigen bij het formuleren en uitvoeren van beleid.
- . We maken een actieplan om het personeelstekort in de zorg en jeugdhulp terug te dringen in samenwerking met opleidingen, zorgaanbieders en zorgverzekeraars.
- . Huiselijk geweld en kindermishandeling vergen meer aandacht. Achterlating in het land van herkomst wordt erkend als vorm van huiselijk geweld en we hebben meer oog voor culturele verschillen in de opvang na huiselijk geweld. We kijken hoe de aansluiting tussen zorg en veiligheid kan worden verbeterd.

Zorg voor dak- en thuislozen

- . We blijven doorstromen en uitstroom uit de maatschappelijke opvang verbeteren door sneller woningen en herstartstudio's beschikbaar te stellen. Housing First wordt waar mogelijk ingezet. Schuldenproblematiek mag succesvolle uitstroom uit de opvang niet in de weg staan.
- . De intake en het onderzoek naar zorgbehoefte en zelfredzaamheid van mensen die zich melden bij de maatschappelijke opvang worden verder verbeterd. Mensen die geen toegang krijgen tot de maatschappelijke opvang worden waar nodig beter begeleid naar andere vormen van passende hulp (zoals maatschappelijke dienstverlening) of worden warm overgedragen naar opvang in een andere regio waar de kans op herstel het grootst is.

- . We willen de problematiek van zwerfjongeren voortvarend aanpakken. Met corporaties maken we afspraken over huisvesting voor deze jongeren.
- . De permanente winteropvang wordt gecontinueerd en doorontwikkeld. De opvang kent een intake, onderzoek, begeleiding en vervolgzorg. Toegangs criteria worden nader bepaald.
- . Onafhankelijke cliëntenondersteuning aan dak- en thuislozen via het straatvangnet wordt uitgebreid.

Opvang voor ongedocumenteerden

- . Er wordt een 24-uursopvang ingericht voor ongedocumenteerden die op dit moment in Amsterdam verblijven. In deze voorziening wordt gewerkt aan perspectief (waaronder terugkeer) met professionele begeleiding.
- . Er wordt een plan ontwikkeld met de volgende uitgangspunten:
  - Er is voor 500 mensen plek die daar anderhalf jaar kunnen blijven. Daarna heeft de burgemeester de discretionaire bevoegdheid verblijfsduur eventueel te verlengen. Bij kwetsbare of zieke mensen wordt dat oordeel in samenwerking met de GGD opgesteld.
  - Een persoon in de opvang stelt samen met een professionele begeleider een perspectiefplan op. Na elk half jaar wordt voortgang geëvalueerd om te zien hoe aan perspectief is gewerkt en wordt bekeken wat noodzakelijke vervolgstappen zijn.
  - Er komt screening om de zorgbehoefte en noodzakelijke hulp/ondersteuning in kaart te brengen.
  - Opvang is kleinschalig, met respect voor privacy, de mogelijkheid om zelf te koken en een zo laag mogelijk beveiligingsniveau.
  - Tijdens verblijf in de opvang worden de bewoners niet opgepakt vanwege ontbreken van verblijfsstatus. Hierover worden afspraken gemaakt met politie en bewoners krijgen een pasje ter identificatie.
  - Onderzocht wordt hoe stage en/of werk voor hen kan worden ingericht.

**INCLUSIEF
EN
VERBONDEN**

INCLUSIEF EN VERBONDEN

Eén Amsterdam, allemaal Amsterdammers!

Racisme en discriminatie zijn er elke dag in Amsterdam. Het gif van racisme en discriminatie sijpelt langzaam onze samenleving in en bedreigt onze verbonden stad. Wij mogen en willen daar niet voor wegkijken. Niks doen is daarom geen optie. Want in Amsterdam hoeft niemand zich te schamen voor wie zij of hij is en hoeft niemand bang te zijn om wie zij of hij is. Wie op straat gezet wordt om zijn seksualiteit, bespuugd wordt om haar hoofddoek of zijn keppel, betast wordt vanwege een kort rokje of de deur gewezen wordt om zijn huidskleur zal ons altijd aan haar of zijn zijde vinden. Alle Amsterdammers zijn ons evenveel waard. Hun waardigheid willen wij beschermen.

Racisme en discriminatie melden en registreren

- . We bestrijden iedere vorm van racisme, discriminatie en intolerantie.
- . We investeren aanvullend in het Meldpunt Discriminatie en Racisme Amsterdam.
- . Met maatschappelijke partners starten we een campagne om aangiftebereidheid met betrekking tot discriminatie en racisme te bevorderen.
- . Er komt een Gemeentelijke Emancipatiemonitor waarmee over de stand van de emancipatie en veiligheid van verschillende groepen wordt gerapporteerd.

Bedrijven, organisaties en de politie

- . We zetten mystery-guests vaker en breder in. In de horeca verhogen we sancties op discriminatie (three strikes out).
- . We werken niet samen met bedrijven en organisaties die zich schuldig maken aan discriminatie. Als dit zich bij bedrijven en organisaties bewijsbaar voordoet maken we dat actief bekend.
- . Om discriminatie tegen te gaan ontwikkelen we handvatten voor het bedrijfsleven.
- . We ondersteunen roze/regenboog, en andere op diversiteit gerichte, netwerken in de stad, in het bijzonder bij de politie en in het onderwijs.
- . Het is belangrijk dat de gemeentelijke overheid, de politie en het onderwijs een afspiegeling van de Amsterdamse diversiteit zijn. Samen met partners verbeteren we de afspiegeling en stellen we streefcijfers in.
- . In Amsterdam wordt niet etnisch geprofileerd. Met de politie werken we instrumenten uit om het politieoptreden beter te monitoren. De driehoek doet een sterk beroep op het ministerie om de onafhankelijke klachtencommissie uit te breiden met een of meerdere burgerleden. De commissie rapporteert jaarlijks aan de raad.

Onderwijs en diversiteit

- . Er komt een grootstedelijk programma om leraren en docenten te ondersteunen bij de omgang met de diversiteit van Amsterdam. Bijzondere aandacht gaat uit naar het voorkomen van onderadvisering.
- . We stimuleren burgerschap op scholen en in buurten door programma's als de vreedzame school en vreedzame wijk.
- . We vieren de Amsterdamse diversiteit en geven extra aandacht aan onze gedeelde geschiedenis in het onderwijs (waaronder slavernij, koloniaal verleden en migratiegeschiedenis).
- . We blijven ons onverminderd inzetten voor de totstandkoming van het Slavernijmuseum.
- . Ketikoti wordt groots gevierd en ondersteund.
- . We stellen een 'Amsterdamse Burgerschap via Cultuurroute' samen, die alle Amsterdamse scholen krijgen aangeboden via de gemeente en waarin de thema's zoals polarisatie, tolerantie, LHBTIQ+'ers en religie, gelijkwaardigheid aan bod komen.

Zelforganisaties en gemeenschappen

- . We stellen gemeenschappen in staat om zichzelf te organiseren als ze tegelijkertijd werken aan versterking van brede Amsterdamse sociale binding.
- . We onderzoeken of versterken van de buurteconomie een bijdrage kan leveren aan de verbondenheid in, en economische kracht van de buurt.
- . Om een goed beeld te hebben van wat er leeft in verschillende gemeenschappen zal regelmatig overleg met vertegenwoordigers van verschillende gemeenschappen plaatsvinden. Uiteraard worden de opstellers van stembusakkoorden hier ook bij betrokken.
- . Bi-culturele jongeren en vluchtelingen met een LHBTIQ+ achtergrond blijven we een veilige haven bieden.
- . Er komt een programma om de positie van transgenders en transseksuelen (veiligheid, acceptatie, werk, etc.) te verbeteren.
- . We willen het beleid zoveel mogelijk 'leefvormneutraal' maken. We willen geen onderscheid maken tussen alleenstaand, getrouwd of anderszins samenlevend, tenzij daar een dringende reden voor is.

VEILIGHEID

VEILIGHEID

Preventie, preventie, preventie!

Gelukkig wordt onze stad steeds veiliger, maar er zijn nog wel serieuze problemen. Iedereen moet zich veilig en vrij kunnen voelen in Amsterdam. Veiligheid is een belangrijke basisvoorwaarde voor een stad waarin je fijn kan wonen, werken en leven. We zetten daarom in op wat het meest logisch is: Het voorkomen van criminaliteit. Dat doen we samen met alle Amsterdammers. De nadruk ligt dus op preventie, maar we zijn niet bang om stevig in te grijpen als dat nodig is.

Preventie en veiligheid in de buurt

- . Bewoners en ondernemers krijgen meer zeggenschap over de veiligheid in hun buurt. In overleg met gemeente, politie en maatschappelijke partners wordt bepaald welke veiligheidsmaatregelen nodig zijn en prioriteit krijgen;
- . We versterken netwerken in de wijk en op school om vroegsignalering van problematisch en crimineel gedrag mogelijk te maken.
- . De Top 600-aanpak en het Preventief Interventie Team (PIT) worden doorontwikkeld en waar nodig uitgebreid.
- . Jongeren krijgen voorlichting over hun rechten en plichten in het kader van burgerschap.
- . We onderzoeken of jongeren kunnen worden opgeleid tot buurthandhavers. Zo zorgen we voor rolmodellen in de buurt en gaan we overlast tegen.
- . De huidige systematiek met betrekking tot het plaatsen van camera's blijft gehandhaafd. Preventief fouilleren wordt niet ingezet.
- . We stellen voor om de tevredenheid over handhaving en politie periodiek te meten onder Amsterdammers. Zo wordt inzichtelijk gemaakt wat de tendens is en kunnen politie en handhaving het effect toetsen van de maatregelen die zij nemen.

Veiligheid en bestrijden van criminaliteit

- . Amsterdam blijft onverminderd inzetten op het tegengaan van radicalisering, extremisme en intolerantie in welke vorm dan ook.
- . De beveiliging van religieuze instellingen wordt gecontinueerd en met andere groepen zal periodiek, of als daar aanleiding toe is, overlegd worden of ondersteuning of beveiliging noodzakelijk is.
- . Amsterdam blijft bij de rijksoverheid aandringen op extra politiecapaciteit om het de georganiseerde misdaad effectiever te bestrijden.

- . Er komt een onderzoek naar de verwevenheid van de boven- en onderwereld, met name gericht op vastgoed. Onderzocht wordt of het Bibob-instrumentarium toereikend is.

Drugs, seks en demonstreren

- . Er komt een Amsterdams Programma Drugs gericht op gezondheid, veiligheid, preventie en voorlichting. Daarbij wordt tevens gekeken naar welke (soft)drugs gedecriminaliseerd kunnen worden en we maken ons daarvoor sterk bij het rijk.
- . Mensen die vrijwillig kiezen om te werken als sekswerker, moeten zelfstandig en veilig hun werk kunnen doen. We faciliteren initiatieven die de positie van sekswerkers versterken en ontwikkelen nieuw beleid en initiatieven in goed overleg met de sekswerkers zelf, waarbij autonomie, veiligheid en gezondheid voorop staan. Samen gaan we stigma's tegen die rusten op sekswerk en verbeteren we de arbeidsomstandigheden.
- . Daarnaast hebben we oog voor de duistere kanten van prostitutie. Mensenhandel, gedwongen prostitutie en uitbuiting bestrijden we stevig. We zetten in op een intensieve aanpak door een betere samenwerking tussen sekswerkers, hulpverlening, gemeente, politie en Openbaar Ministerie. We gaan door met het programma om slachtoffers van mensenhandel en uitbuiting een nieuw en veilig bestaan op te laten bouwen.
- . Het demonstratierecht is en blijft bijkans heilig.
- . We willen voorkomen dat mensen ten onrechte in vreemdelingendetentie worden geplaatst.

**BOUWEN,
WONEN,
RUIMTELIJKE
ORDENING**

BOUWEN, WONEN, RUIMTELIJKE ORDENING

Ruimte voor iedereen in een groeiende stad

De Amsterdamse woningmarkt kookt over. Als gevolg daarvan stijgen de prijzen en staan steeds meer mensen in de rij. Vooral mensen met een laag inkomen en mensen met een middeninkomen komen er op de woningmarkt nauwelijks tussen. Het verdelen van een toenemende schaarste vraagt om regulering; om meer grip van de gemeente op de woningmarkt. Wij nemen daartoe de volgende maatregelen:

Betaalbaar wonen voor lage en middeninkomens

- We zetten met kracht de lobby richting het Rijk voort om regulering van het middensegment mogelijk te maken. Zo proberen we te voorkomen dat sociale woningen (corporatie en particulier) bij liberalisatie meteen verdwijnen naar het duurste segment.
- We bouwen 7.500 woningen per jaar. Het verwerven van grond ten behoeve van de bouwproductie behoort nadrukkelijk tot de mogelijkheden.
- Van de nieuw te bouwen woningen worden elk jaar 2.500 woningen gebouwd in het segment sociale corporatiewoningen.
- Verkoop van sociale corporatiewoningen wordt alleen nog bij hoge uitzondering toegestaan.
- Om investeringen van corporaties in woningenverbeteringen, renovatie, isolatie en nieuwbouw van woningen mogelijk te maken, wordt onderzocht of de gemeente een alternatieve financieringsfaciliteit kan aanbieden voor corporaties.
- De bouw van jaarlijks 2.500 sociale corporatiewoningen maakt het mogelijk om jaarlijks 1.300 corporatiewoningen in middenhuur te verhuren. Hierbij wordt vastgelegd dat de huur niet hoger wordt dan 971 euro.
- Van de nieuw te bouwen woningen worden elk jaar 1.670 gebouwd in het segment middenhuur (tot 971 euro). Meer is niet mogelijk, omdat voor de bouw van 5.900 woningen dure huur, 12.500 woningen koop en 4.900 woningen voor jongeren en studenten al contracten gesloten zijn.
- De voorraad middenhuur groeit door dit beleid, uitgaande van de jaarlijkse liberalisaties van 1.300 woningen en bouw van 1.670, van 27.200 woningen nu naar 48.000 woningen in 2025.
- Het percentage sociale huur (corporatie en particulier) in de 22 buurten van Amsterdam wordt actief gemonitord. Wanneer in een buurt dit percentage beneden de 45%, zakt dan is liberalisatie van corporatiewoningen op moment van mutatie in die buurt niet mogelijk. In die situatie zullen ook vrijkomende corporatiewoningen

verhuurd worden in het sociale segment, net zolang tot weer sprake is van een voorraad sociale woningen (corporatie en particulier) van 45% in de desbetreffende buurt. Het streefcijfer voor het middensegment is 10% in elke buurt.

- Met particuliere verhuurders maken we, op vrijwillige basis, prestatieafspraken over middenhuur. Doel is maximering van de huur in ruil voor een gunstiger erfpachtcontract. Van elke twee woningen uit het particuliere- en sociale segment die op deze manier worden behouden voor het middensegment wordt er één corporatiewoning minder geliberaliseerd.
- Particuliere woningen die in het sociale segment vallen, en aantoonbaar niet worden uitgepand voor tenminste 50 jaar, tellen mee in de aantallen voor de sociale voorraad.
- Huurstijgingen in het sociale- en het middensegment worden gelijkgetrokken en beperkt.
- Nieuwbouwwoningen in het betaalbare vrije sector huursegment blijven eeuwigdurend middenhuur. De inkomensgrens van middenhuur gaat naar een (gezins-)inkomen van € 60.000.
- We willen dat woningen van beleggers alleen maar betaalbaar mogen worden verhuurd, door onder andere middenhuur op te nemen in het bestemmingsplan. Voor de bestaande bouw verkennen we de mogelijkheden voor het invoeren van een verhuurvergunning.
- Bij nieuwbouw wordt binnen de wettelijke mogelijkheden een woonplicht ingevoerd, waarop ontheffing onder strikte voorwaarden mogelijk is.
- In het segment betaalbare vrije sector (middeldure huur en middeldure koop) en dure segment (dure huur en dure koop) streven we ernaar de helft van de nieuwbouw te reserveren voor Amsterdammers die een betaalbare woning achterlaten.

Wonen en verhuren

- Samen met corporaties verkennen we de mogelijkheden voor een rechtvaardiger toewijzingssystematiek, waarbij doorstroming wordt gestimuleerd en woonwensen van de woningzoekenden beter aansluiten op de woning.
- De verhuispremie wordt effectiever ingezet, waarbij corporaties beter moeten gaan samenwerken.
- Woningdelen blijft mogelijk. We onderzoeken knelpunten in het huidige beleid en welke methoden - waaronder een huurcontract per bewoner en het maximeren van woningdelen in enkele woonblokken, straten of buurten - ervoor kunnen zorgen dat betaalbaarheid en rechten van de bewoner beter worden geborgd, waarbij de effecten op toegankelijkheid en betaalbaarheid centraal staan.
- Wij willen Amsterdammers de mogelijkheid bieden wooncarrière te maken. Daarom gaan we onderzoeken hoe de huur en de soort woning mee kunnen bewegen met de inkomens- en gezinssituatie. Met corporaties maken we afspraken over een pilot.
- Illegale verhuur wordt hard aangepakt. Huiseigenaren mogen hun huis niet meer dan dertig dagen per jaar verhuren aan toeristen. Er wordt streng gehandhaafd op het overtreden van de regels.

- . In buurten waar de balans is verstoord is willen we verdergaande maatregelen, zoals een verbod op vakantieverhuur. Hiertoe overleggen we met het desbetreffende stadsdeel, en de buurt;
- . De aanstaande vereiste vergunning voor Bed&Breakfast geeft de mogelijkheid om volumebeleid te voeren. Daar waar de balans is verstoord wordt hier gebruik van gemaakt;
- . Shortstay verdwijnt. Dit college werkt een voorstel uit om een vorm van serviced apartments mogelijk te maken.
- . We willen nieuwe Amsterdammers, veelal internationals, die op zoek zijn naar tijdelijke woonruimte in Amsterdam blijven faciliteren. Hierbij komt een harde scheiding tussen kortdurend woonverblijf en toeristische verhuur.
- . We verruimen de mogelijkheden om beroepen in de publieke sector waar een tekort aan is, zoals leraren en verpleegkundigen, voorrang te geven in zowel sociale als betaalbare vrije sectorhuur (middenhuur). We gaan onderzoeken of voor beroepen in de publieke sector waar tekorten zijn een verlenging mogelijk is van vijf jaar verlenging van hun campuscontract.
- . Bewonersondersteuning en belangenbehartiging voor huur en koop worden ieder afzonderlijk versterkt.

Bouwen en transformatie met aandacht voor alle groepen

- . Om de bouwproductie te stimuleren, wordt de komende jaren vanuit het Vereveningsfonds circa 700 miljoen euro geïnvesteerd in grondproductie.
- . Na 2021 moet er in het vereveningsfonds voldoende ruimte zijn om een planvoorraad van 5.000 woningen per jaar in aanbouw te kunnen nemen met adequate voorzieningen.
- . Samen met de regio bouwen we de komende vier jaar minimaal 10.500 tijdelijke en/of permanente studenten- en jongerenwoningen.
- . Met de corporaties gaan we scherpere afspraken maken over het aantal nieuw te bouwen studentenwoningen en de betaalbaarheid daarvan; We zetten daarbij ook vaker in op studentenwoningen met gedeelde voorzieningen.
- . We willen de wachtlijst voor kwetsbare groepen verminderen zodat sociale problemen voorkomen of opgelost kunnen worden. We gaan specifiek bouwen voor kwetsbare groepen en maken afspraken met corporaties en zorgpartijen over nieuwe woonconcepten.
- . Het is belangrijk dat kwetsbare groepen zo veel mogelijk verspreid over wijken en buurten in de stad een plek krijgen.
- . Voor wooncoöperaties voor sociale en middenhuurders wordt het beter mogelijk gemaakt te participeren in transformatie en in nieuwbouw.
- . We hebben oog voor de toename in eenpersoonshuishoudens. We gaan met ontwikkelaars en corporaties in gesprek over het realiseren van nieuwe woonconcepten zoals friendswoningen en studio's geschikt voor alleenstaanden waarbij voorzieningen gedeeld worden met het hele gebouw.

- . We willen gezinnen die bewust kiezen voor de stad een plek blijven bieden en zorgen dat nieuwbouw geschikt is voor gezinnen, zeker als dit de doorstroming bevordert. We doen dit niet alleen door grotere woningen te bouwen, maar ook door corporaties en ontwikkelaars uit te dagen met creatieve woonindelingen te komen die kleinere woningen geschikt maken voor gezinnen.
- . We zetten het programma ouderenhuisvesting met kracht door, waarbij bij goed verloop van de pilot centrum wordt verkend hoe gemeente, corporaties en !WOON tot betere resultaten kunnen komen om meer ouderen een passende woning te kunnen bieden en belemmeringen weg te nemen.

Ruimtelijke Ordening

- . Het college presenteert bij de voorjaarsnota 2019 een nieuwe raming van het Vereveningsfonds waarin rekening is gehouden met de volgende vier afspraken:
  - De fietsbrug Sluisbuurt gaat door, maar de investeringen worden pas voorzien op het moment dat een voldoende aantal woningen is opgeleverd. De wethouder grondzaken doet een voorstel hoe dit in het plan voor de Sluisbuurt en in de financiële planning wordt verwerkt.
  - De tunnel voor de ontsluiting van het Sciencepark wordt uitgesteld. Onderzocht wordt in het licht van de ambitie met betrekking tot de autoluwe stad in hoeverre de tunnel noodzakelijk is om het Sciencepark te ontsluiten en of er betere alternatieven zijn.
  - Voor de ambities op het gebied van verduurzaming en aardgasvrij wordt in vier jaar in totaal 150 miljoen euro uitgenomen uit het Vereveningsfonds.
  - Voor het verbeteren van de leefbaarheid in de ontwikkelbuurten wordt 40 miljoen euro, en voor woningbouwregie en transformatie wordt 10 miljoen euro in vier jaar tijd uitgenomen uit het Vereveningsfonds.
- . De kosten verbonden met Fase 0 producten voor gebiedsontwikkelingen, komen ten laste van het Vereveningsfonds.
- . De gebiedsontwikkeling Haven Stad moet worden versneld ten opzichte van de huidige planning in Koers 2025, waarbij deze bestuursperiode al moet worden begonnen met voorbereidingen.
- . Het Marineterrein wordt de komende jaren in samenspraak met het Rijk ontwikkeld. Er is ruimte voor wonen, recreëren, culturele voorzieningen, innovatie en ondernemen. Het wordt een plek met een internationaal karakter waar bedrijven kunnen ontstaan en doorgroeien.
- . Amsterdam moet samen met de regio de woningbouwproductie vergroten en gaat hier een voortrekkersrol in nemen. Er komen duidelijke afspraken met de regio over programma en productie.
- . We gaan de stad uitbreiden en verdichten, maar doen dit altijd in samenhang met het realiseren van de benodigde voorzieningen en het verbeteren van de mobiliteit en bereikbaarheid.
- . Hoogbouw is wenselijk mits het luchthavenindelingsbesluit en de UNESCO-bufferzone wordt gerespecteerd.

- . Om in nieuwe buurten te zorgen voor een goede samenhang tussen bouwkwaliteit, leefbaarheid, openbare ruimte en sociale voorzieningen, vervult een stadsbouwmeester een coördinerende rol.
- . De uitbreiding van de stad moet met behoud van de groene kwaliteiten van Amsterdam. Daarom bouwen wij niet in de hoofdgroenstructuur. Waar mogelijk vergroenen we de stad.
- . Bij nieuwbouw zoeken we actief ruimte voor circulaire gebiedsontwikkeling en ondersteunen initiatieven van onderop.
- . Amsterdam zal maximaal inzetten op de invoering van de Omgevingswet. De processen moeten zo worden ingericht dat er sprake is van maximale zeggenschap van inwoners en ondernemers in Amsterdam. Ook om de energietransitie en de woningbouwopgave te realiseren.
- . Sloop/nieuwbouw is onder duidelijke voorwaarden toegestaan. Het moet bijdragen aan verdichten, menging of verduurzaming. Voor bewoners is er inspraak en een recht op terugkeer.

Wijkaanpak

- . We ontwikkelen een krachtige en ambitieuze wijkaanpak.
- . We versterken de netwerken in de buurt en creëren voldoende fysieke plekken voor buurtbewoners om samen te komen.
- . We investeren in de openbare ruimte in wijken. Er komen meer leefstraten in overleg met bewoners en de stadsdeelcommissies.
- . In samenspraak met corporaties wordt extra ingezet om achterstallig onderhoud in woningen terug te dringen.
- . We willen een schone stad waarbij mensen snel geholpen worden als ze melden dat het ergens verloederd. We zorgen voor betere handhaving, extra reinigers en betere dienstverlening aan Amsterdammers.
- . In samenwerking met corporaties, wijkteams en politie voorkomen we de concentratie van problemen in bepaalde buurten. We experimenteren met het uitbreiden van wijkzorgteams. Gebiedsmakelaars worden ook op het sociaal domein ingezet.
- . De buurtconomie wordt versterkt en de maatschappelijke participatie verhoogd.
- . Buurtbudgetten worden waar nodig ontschot en toegesneden op buurtcombinaties.

**DUURZAAM-
HEID
EN GROEN**

DUURZAAMHEID EN GROEN

Amsterdam voor toekomstige generaties

De uitdagingen waar Amsterdam voor staat op het gebied van duurzaamheid zijn niet alleen door de gemeente te realiseren maar vragen om een intensieve samenwerkingen met nieuwe en oude partners waarbij wij actief aan spelers in de stad vragen bij te dragen, van startups tot oude nutsbedrijven.

Klimaatw, energietransitie en Amsterdam aardgasvrij

- . Amsterdam wil een wezenlijke bijdrage leveren aan het halen van de doelstellingen van Parijs, en heeft daarom de ambitie de CO₂ uitstoot in Amsterdam terug te dringen met 55% in 2030 en 95% in 2050. We streven er naar dat Amsterdam in 2040 aardgasvrij wordt.
- . De gemeente neemt de regie om een trendbreuk te realiseren en de transitie naar aardgasvrij te versnellen. Om een leidende positie op het gebied van de energietransitie en Amsterdam aardgasvrij te realiseren maken we een routekaart met concrete doelen voor deze periode en elk jaar daarna, en we zorgen voor voldoende ambtelijke capaciteit.
- . In deze collegeperiode gaan drie wijken geheel van het aardgas af. Voor andere wijken worden voorbereidingen getroffen. In tenminste één wijk wordt ingezet op energievoorziening in lokaal beheer. Nieuwbouw wijken worden vanaf nu geheel aardgasvrij gebouwd, met warmte van lokale en duurzame bronnen. De gemeente stelt bovenwettelijke eisen aan de energieprestatie van gebouwen, en daagt de markt uit om energiepositief en circulair te bouwen;
- . Er komt een fonds voor de Energietransitie/Amsterdam Aardgasvrij dat wordt gevuld met 150 miljoen euro.
- . De regels voor het Duurzaamheidsfonds worden aangepast. Het Duurzaamheidsfonds wordt ingezet om de transitie naar een energieneutrale stad, waar afval als grondstof wordt gebruikt, te versnellen. Oplossingen die het duurzaamheidsfonds ondersteunt moeten kopieerbaar en opschaalbaar zijn. Het fonds wordt ingezet als multiplier om private financiering los te trekken.
- . Warmtenetten worden open netten. Warmtebronnen moeten duurzaam zijn of worden. De gemeente onderzoekt of zij een zelfstandige rol kan spelen in de aanleg van die open transportnetten.
- . Draagvlak onder Amsterdammers voor de energietransitie vinden wij essentieel. Ongelijkheid mag door de transitie niet vergroot worden. Uitgangspunt is dat de woonlasten voor huishoudens met lage en middeninkomens niet stijgen als gevolg van de kosten van de energietransitie. We werken samen met ondernemers en investeerders en dagen hen uit op innovatieve wijze bij te dragen aan de

- . energietransitie. De gemeente sluit een lokaal publiek-privaat klimaatakkoord.
- . De gemeentelijke organisatie draagt op alle onderdelen bij aan onze ambitie om CO₂ te reduceren. Bij inkoop en investeringsbeslissingen weegt bespaarde CO₂ mee. De gemeente formuleert een ambitieuze doelstelling om gemeentelijk vastgoed klimaatneutraal te maken, waarbij direct begonnen wordt met het klimaatneutraal maken van de meest kansrijke panden.
- . Amsterdam onderzoekt welke belemmeringen regelgeving geeft om radicaal te verduurzamen en te vergroenen. Er wordt een meldpunt opgestart waar Amsterdammers deze 'vieze regels' kunnen aanmelden.
- . De mogelijkheden voor gebouwgebonden financiering worden maximaal benut.
- . De gemeente bevordert dat de hoeveelheid zonnepanelen in de stad doorgroeit tot 250 MW in 2022. We willen dat in Amsterdam geen dak onbenut wordt voor duurzame doelstellingen. Met bewoners, zonne-coöperaties, woningeigenaren en corporaties benutten we alle mogelijkheden.
- . Amsterdam wil het potentieel voor windmolens in onze stad maximaal benutten.
- . De kolencentrale aan de Hemweg moet sluiten.

Haven, circulaire economie en afval

- . De Wet milieubeheer wordt actief toegepast. Ondernemers worden ondersteund bij de energietransitie. Duurzaamheidsmaatregelen kunnen worden opgenomen in de vestigingsvoorwaarden voor bedrijven.
- . De haven is een belangrijke partner in de energietransitie en facilitator van duurzame en circulaire bedrijvigheid. De haven kan een rol spelen als batterij voor de stad, bijvoorbeeld door de productie van waterstof en biogas.
- . Doelstelling blijft dat uiterlijk in 2030 alle steenkolenoverslag vervangen is door andere activiteiten. De haven maakt een plan voor het vervangen van andere fossiele activiteiten in de haven.
- . De haven blijft aandacht besteden aan haar ketenverantwoordelijkheid bij overslag van goederen zoals goederen uit conflictgebieden en diesel bijgemengd met afvalstoffen.
- . De haven wordt een hub voor schone, slimme en efficiënte stadsdistributie, waarbij de stad haar unieke verbindingen over water maximaal benut.
- . We investeren in een duurzame afvalketen. De afvalketen moet een grondstoffenfabriek worden. De maakindustrie die deze grondstoffen verwerkt krijgt de ruimte in de omgeving van het AEB. Waternet is een partner bij het terugwinnen van grondstoffen uit het riool.
- . Gescheiden afvalinzameling moet beter en zuiverder. De succesvolle pilots voor gft worden uitgebreid. Verenigingen, scholen, buurtinitiatieven kunnen worden beloond voor het inleveren van zuiver, gescheiden afval.
- . Er komt een gerichte aanpak voor bedrijfsafval; afvalinzameling moet zo veel mogelijk gezamenlijk worden georganiseerd om onnodige ritten terug te dringen.

Openbare ruimte en groen

- . Er komt een stedelijke visie voor groen in de stad. In de huidige praktijk is het onderhoud groen op het niveau sober. De inzet is om de ecologische kwaliteit te verbeteren.
- . Groen en parken worden verbonden door netwerken van groene stadsstraten en groene verbindingen.
- . We zetten in op een betere klimaatadaptie in de openbare ruimte.
- . Om de druk op het groen in de stad te verminderen worden recreatieschappen beter op de kaart gezet. Groen buiten de ring moet beter bereikbaar zijn en toegankelijk voor Amsterdammers.
- . Met waterschap en provincie werkt Amsterdam aan het verhogen van het waterpeil in Waterland, om zo veenoxidatie tot staan te brengen en biodiversiteit te verhogen.
- . Stadslandbouw wordt bevorderd, de huidige voedselstrategie krijgt een vervolg.

Dierenwelzijn

- . De Amsterdamse Dierenhulp aan Minima (ADAM) wordt voortgezet.
- . De subsidie voor de dierenambulance wordt verhoogd.
- . Er wordt geïnvesteerd in extra ambtelijke inzet om deze maatregelen uit te kunnen voeren.
- . De gemeentelijke kinderboerderijen krijgen extra geld voor achterstallig onderhoud, het opleiden van personeel en betere brandveiligheid.
- . De uitlaat- en losloopgebieden voor honden worden aangepast en verbeterd, er wordt gekeken naar de mogelijkheden voor meer uitlaat- en losloopgebieden.
- . Het programma Overlastgevende Dieren wordt voortgezet.
- . We werken aan een meldpunt Dierenmishandeling en versterken de samenwerking met dierenwelzijnspartijen en politie.
- . Amsterdam probeert jacht tegen te gaan en onderzoekt welke juridische middelen hierbij ingezet kunnen worden.
- . We gaan de verkoop van bont, levende kreeften en krabben op de markt verbieden.

**MOBILITEIT
EN
LUCHT-
KWALITEIT**

MOBILITEIT EN LUCHTKWALITEIT

Voorrang voor voetganger en fietser

Niemand kan er om heen, het wordt steeds drukker in de stad.

De stad slibt langzaam dicht. Fietzers en voetgangers hebben te weinig ruimte.

En Amsterdam overschrijdt de normen voor luchtkwaliteit flink;

Amsterdammers roken ongemerkt zes sigaretten per dag. Het is tijd voor echte keuzes, waarin we voorrang geven aan voetgangers, fietsers en het openbaar vervoer en waarin Amsterdam autoluw wordt.

Amsterdam Autoluw

- We komen met een ambitieuze ‘Agenda Amsterdam Autoluw’ en daartoe onderzoeken we vijf richtingen in samenhang:
  1. Parkeervrije Grachtengordel;
  2. Binnenstad (stadshart) zoveel mogelijk autovrij;
  3. Parkeerluwe woonstraten;
  4. Meer ruimte in stadsstraten voor voetganger en fietser;
  5. ‘Knips’ in plus/hoofdnet auto
- We hebben als doel om in 2025 7.000 tot 10.000 parkeerplekken te hebben opgeheven. Een haalbaarheidsonderzoek hiernaar maakt onderdeel uit van de Agenda Amsterdam Autoluw.
- De parkeertarieven gaan omhoog voor bezoekers. In de binnenstad tot een maximum van 7,50 euro per uur. De bezoekersregeling blijft bestaan. De tariefverhoging leidt netto tot een extra opbrengst voor investeringen in mobiliteit (fiets, OV, autoluw) van 30 miljoen euro per jaar.
- Nieuwe parkeergarages komen alleen nog dicht bij de A10 of daarbuiten, met nadruk op Park and Ride voorzieningen. Het dubbelgebruik van reeds bestaande particuliere garages wordt gestimuleerd.
- Er komt prioriteit te liggen bij het parkeervrij maken van smalle grachten. Verder gaan we de levensduur van zwakke kades verlengen door minder parkeren toe te staan en minder (zwaar) verkeer. Tevens nemen we de transitie naar autoluw en autovrij mee als optie bij de onderhoudsplannen van kades.
- Er komt meer ruimte voor de fiets en dat betekent dat er ook meer wordt geïnvesteerd in fiets-infrastructuur om fietsen aantrekkelijker en veiliger te maken. Het huidige meerjarenplan fiets wordt aangescherpt.
- Touringcars worden geweerd binnen de A10 en beneden het IJ. Er komt een touringcar-transitieplan om dit te realiseren. Tot die tijd blijft overstappen achter het Centraal Station en bij de Zouthaven mogelijk.

- We richten ons op het verbeteren van de logistiek van bevoorrading van de stad. Er wordt ingezet op bundeling van goederen, intensiever gebruik van water en cargo-hubs. Ook is er speciale aandacht voor pakketbezorging.
- Amsterdam gaat een voortrekkersrol spelen in nieuwe mobiliteitsconcepten om autobezit te verminderen en bereikbaarheid te vergroten. Onderdeel hiervan is een onderzoek naar een gemeenschappelijk platform voor deelconcepten.

Luchtkwaliteit en veiligheid

- We gaan door met het huidige streven van een uitstootvrij Amsterdam in 2025. Hiertoe willen we de milieuzones uitbreiden naar meer voertuigcategorieën en strengere normen. Vrachtvervoer en bussen zijn dan ook volledig uitstootvrij.
- In Amsterdam gaat met het oog op veiligheid en de luchtkwaliteit de maximumsnelheid omlaag. We zetten in op het zoveel mogelijk verlagen van de maximumsnelheid naar 30 kilometer per uur in woonstraten en 80 op de A10. Er komt een onderzoek naar de afwaardering van de A10 West. De doorstroming wordt verbeterd door knelpunten op te lossen.
- Amsterdam gaat een prioriteit maken van het verbeteren van de taximarkt. We willen versneld elektrisch vervoer invoeren en volledig uitstootvrij zijn in 2025. De handhaving moet verbeteren met een duidelijk handhavingskader, zodat er minder willekeur wordt ervaren. Nieuwe technologische ontwikkelingen maken het noodzakelijk dat er, samen met het rijk, wordt gewerkt aan heldere regels rondom de opstapmarkt en de belmarkt, zodat er ook volumebeleid kan worden gevoerd.
- We willen het verkeer veiliger maken met gebruik van verkeerspsychologie en door het beperken van de maximumsnelheid, zeker rondom scholen. De snorfiets gaat van het fietspad en het ontheffingenbeleid voor afwijken van verkeersregels wordt aangescherpt.
- We gaan onderzoek doen naar de mogelijkheden en kosten van handhaving om parkeren op de stoep van LEV's (Light Electric Vehicles) en Biro's en Canta's (zonder zorgindicatie) tegen te gaan.

Openbaar vervoer

- Om het verlies in fijnmazigheid van het ov in buitenwijken op te vangen gaat de gemeente sturen op nieuwe mobiliteitsconcepten zoals ‘mobility as a service’
- In onze groeiende stad is bereikbaarheid essentieel en staan we voor een schaa sprong, waarvoor we een concreet plan gaan uitwerken. We zetten in op nieuwe metro's en lightrail-verbindingen. We onderzoeken de Oost-Westlijn en het sluiten van de Ringlijn. Met de regio voeren we gesprekken over het doortrekken van de Noord-Zuidlijn zowel naar het noorden als naar het zuiden. We maken ons sterk voor tien sporen op Station Centraal en zes sporen op station Zuid.

BALANS IN DE STAD

BALANS IN DE STAD

Naar een nieuw evenwicht

Toerisme hoort bij het internationale karakter van Amsterdam en dat moeten we blijven koesteren. Maar tegelijkertijd worden de positieve kanten van het toerisme, als werkgelegenheid en inkomsten voor de stad, steeds meer overschaduwed door negatieve gevolgen. Overlast, drukte en afval maken dat de leefbaarheid van sommige buurten ernstig onder druk staat. En monocultuur in winkelaanbod maakt de stad niet leuker. Een nieuw evenwicht is nodig. Waarin bewoners centraal staan en bezoekers welkom blijven.

Lusten en lasten verdelen

- . Amsterdam is een stad om in te leven, wonen en ondernemen. Pas in de tweede plaats een toeristische bestemming.
- . We willen de lasten en lusten van toerisme beter verdelen. We zetten in op spreiding in de stad en naar de regio.
- . Bezoekers en toeristen gaan eerlijker bijdragen. De inkomsten uit bezoekers, met name de toeristenbelasting, verhogen we fors met structureel € 105 miljoen in 2022. Over de systematiek overleggen we met de branche, waarna deze, met een ingroei, in 2020 van start gaat. Voor 2019 hanteren we voor de hele stad één percentage van 7%.
- . Amsterdam Marketing wordt omgevormd tot een kennisbureau voor culturele promotie, congressen en spreiding van toerisme. De naam Amsterdam Marketing verdwijnt.
- . We breiden de vergunningsplicht voor toeristengidsen uit naar buiten het Wallengebied.

Openbare ruimte, mobiliteit en water

- . Reiniging en handhaving worden een stevige prioriteit van het college.
- . We willen de reclame in de openbare ruimte terugdringen en dus wordt de reclamebelasting weer ingevoerd.
- . We gaan bewegende reclames zo veel mogelijk uit de stad weren. Waar het noodzakelijk is maatregelen te nemen voor crowdcontrol kunnen objecten met bewegende beelden bij uitzondering worden ingezet. Data-tracking wordt verboden.
- . We kijken naar de inzet van technologische hulpmiddelen voor volumebeleid en beïnvloeding en beheersing van verkeersstromen.

- . We gaan bedrijfsmatig pretvervoer op het water en op het land (o.a. fietstaxi's, segways, de bierfiets, paardenkoetsen, hottugs) zoveel mogelijk terugdringen en de veiligheid in het verkeer vergroten.
- . Striktere handhaving op het water is noodzakelijk, met name gericht op alcoholgebruik, geluid en illegale wervingspraktijken.
- . We gaan de op- en afstapplaatsen voor rondvaartboten naar buiten het centrum verplaatsen.

Overnachten en leefbaarheid

- . We gaan het hotelbeleid integraal bekijken en heroverwegen (hotels, vakantieverblijf, B&B's, cruiseschepen) waarbij we de groei van het aantal bedden beperken. Hierbij maken we ook afspraken met de regio om ongewenste waterbedefferingen te voorkomen.
- . In wijken waar veel toeristen komen monitoren we de leefbaarheid en toeristisch draagkracht structureel. We overleggen met bewoners en ondernemers over de uitkomsten en eventuele vervolgacties. Het Wallengebied heeft een specifieke aanpak nodig.

Passenger Terminal Amsterdam (PTA)

- . De ontwikkelingen in Noord vragen om een betere verbondenheid met de rest van de stad. Daartoe willen we de Java-brug bouwen. Dit betekent dat grote cruiseschepen niet meer bij de PTA kunnen aanleggen en dat daarvoor een alternatief nodig is. Het voornemen om een tweede PTA bij de Coen- en Vlothaven te plaatsen is relatief duur, beperkt woningbouw mogelijkheden, draagt weinig bij aan spreiding van toerisme en verbetering van de luchtkwaliteit. Dit gaat dus niet door. In overleg met de gemeenten langs het Noordzeekanaal en de provincie zoeken we naar een alternatieve locatie buiten Amsterdam.

**ECONOMIE
EN
INNOVATIE**

ECONOMIE EN INNOVATIE

Een economie die werkt voor iedereen

We schrijven mensen die zonder werk zitten niet af, maar zijn een stad waar een leven lang leren een leven lang kansen betekent. We maken de stad duurzaam aantrekkelijk voor ondernemers. Nieuwe bedrijven ontvangen we met open armen, waar ze ook vandaan komen, zo lang ze maar goede banen en kansen voor Amsterdammers met zich meebrengen. We zetten speciaal in op lokale ondernemers en ondernemers die willen innoveren en verduurzamen.

Winkelaanbod en lokale economie

- We breiden het brancheringsinstrumentarium uit naar de hele stad om monocultuur in het winkelaanbod tegen te gaan. We onderzoeken hoe de komst van grote ketens in het centrum kan worden gemaximeerd.
- We willen de lokale en buurteconomie versterken en investeren in de positie van het MKB. We willen het instrumentarium om leegstaande winkels tegen te gaan verder uitbreiden. Als het nodig is benutten we de mogelijkheid om strategisch vastgoed in te zetten. We hebben aandacht voor de verdwijnende functie van markten en kijken hoe we die kunnen versterken.

Onderwijs en arbeidsmarkt

- We willen de mismatch op de arbeidsmarkt overbruggen in samenwerking met werkgevers en het onderwijs. We ontwikkelen het House of Skills verder tot een omscholingshuis voor banen van de toekomst (in de digitale en duurzame industrie). We breiden de opleidingshuizen verder uit.
- In de mbo-agenda komt er aandacht voor ZZP'ers en startende ondernemers.
- We onderzoeken of er een regeling voor leven lang leren kan komen, waarin Amsterdammers een renteloze lening kunnen krijgen voor omscholing.
- De Amsterdam Economic Board wordt omgevormd naar de Amsterdam Social and Economic Board. Het mbo gaat deelnemen. Er komt meer aandacht voor de wijze waarop bedrijven kunnen bijdragen aan de uitdagingen waar Amsterdam voor staat.

Bedrijvigheid en vestigingsklimaat

- We stimuleren en faciliteren de ontwikkeling van kennisparken.
- Amsterdam blijft internationale bedrijvigheid naar Amsterdam halen. Het aantrekken van internationale bedrijvigheid gaan we meer richten op werkgelegenheid,

duurzaamheid en innovatie. Bedrijven die louter komen voor belastingvoordelen zonder een bijdrage te leveren aan de werkgelegenheid of innovatie worden niet ondersteund.

- Wij willen Amsterdam aantrekkelijk houden en het vestigingsklimaat verbeteren en verduurzamen. De logistieke en zakelijke knooppunten ZuidAs, Schiphol, de internet-exchange en de Haven leveren hierbij een belangrijke bijdrage.
- We willen het ontwikkelklimaat voor startups en scale-ups versterken. Er wordt onderzocht hoe we hun groei kunnen stimuleren, aanbestedingscriteria gunstiger kunnen maken en de oprichting van een platform voor bedrijven stimuleren.
- Er komt een kantorenstrategie waarbij er aandacht is voor mengfuncties, leegstand en toekomstige vraag. Voor de Zuidas wordt een separate strategie (waarin versnelling en uitbreiding mogelijk zijn) ontwikkeld.

Goed werkgeverschap en maatschappelijk verantwoord ondernemen

- We willen bindende afspraken maken met commerciële platforms over hun rol en samenwerking met de stad, bijvoorbeeld over goed werkgeverschap en maatschappelijke kosten van onder andere handhaving. We werken hierin samen met andere steden in o.a. de Sharing City Alliance.
- Wij willen dat Amsterdam een gemeente wordt waar goed werkgeverschap de norm is en het living wage (120% van minimumloon) uitgangspunt is. We gebruiken hiervoor onze relaties met werkgevers in Amsterdam en maken waar mogelijk afspraken om dit te realiseren.
- Amsterdam is een actief en betrokken aandeelhouder, we benutten ons aandeelhouderschap om maatschappelijk verantwoord ondernemen bij deelnemingen te bevorderen (mens, milieu, maatschappij); waar nodig stellen we ons activistisch op.

Schiphol

- Vanuit klimaatdoel, veiligheid, overlast en volksgezondheid is groei van Schiphol onwenselijk. Discussie hieromtrent is pas aan de orde na de herindelingsluchtruim in 2023. Groei is dan alleen mogelijk als Schiphol plannen ontwikkelt en investeert om de meest duurzame hub-luchthaven van Europa te worden en zonder extra geluidshinder.
- Het meten en monitoren van de overlast en luchtkwaliteit rond Schiphol wordt sterk verbeterd om scherper in kaart te brengen wat de overlast en gezondheids- en klimaatschade voor bewoners is.
- Het aantal vakantievluchten wordt verminderd en we gaan ons ervoor inzetten dat korte afstandsvluchten zoveel mogelijk worden vervangen door treinverkeer. Daarvoor is het van belang dat treinstation Schiphol zich kan ontwikkelen tot een station voor internationaal treinverkeer, het doortrekken van de Noord-Zuidlijn helpt daarbij.

**DEMOCRA-
TISERING
EN DE
DIGITALE
STAD**

DEMOCRATISERING EN DE DIGITALE STAD

Samen maken we Amsterdam

Bewoners hebben net zulke goede, zo niet betere, ideeën als het stadsbestuur. Wij streven naar een open en transparant bestuur, een naar buiten gerichte organisatie die open staat voor maatschappelijk initiatief en een gebiedsgerichte werkwijze. We voelen het als onze verantwoordelijkheid om de zeggenschap van bewoners te vergroten. Niet door nieuwe stelsels maar door met de stad het gesprek en debat aan te gaan over hoe dat kan.

Democratisering

- . Samen met de stad stellen we een ambitieuze agenda voor democratische vernieuwing op waarin we onderzoeken hoe de participatieve en representatieve democratie kunnen worden vernieuwd, versterkt en uitgebreid. Doel is inwoners van Amsterdam grotere zeggenschap te laten hebben over hun directe omgeving, gemeentelijke dienstverlening en de stad als geheel.
- . We versterken met maatschappelijke partners zoals debatcentra en initiatieven de betrokkenheid van burgers bij de stad en de politieke besluitvorming.
- . Nieuw beleid maken we waar mogelijk samen met de stad. Beleidsstukken krijgen daarom standaard een participatieparagraaf waarin inzichtelijk is gemaakt op welke manier Amsterdammers betrokken zijn geweest en wat er met hun inbreng is gedaan.
- . We leggen buurtrechten vast en gaan experimenteren op basis van ervaringen in andere steden.
- . We gaan buurtbegroten invoeren.
- . We stellen per buurt een buurtbudget in. Het stadsdeelbestuur kan (binnen kaders), in overleg met de buurt, besluiten over de bestemming.
- . Buurtinitiatieven krijgen alle ruimte en we onderzoeken hoe we deze beter kunnen ondersteunen.
- . Er komt een fonds voor maatschappelijk initiatief waar kleinschalige initiatieven een beroep op kunnen doen.
- . We creëren fysieke en vrije ontmoetings- en ontwikkelplekken in de stad (zoveel mogelijk op buurtniveau). Een deel van het gemeentelijk vastgoed kan hiervoor worden ingezet. Er wordt gezocht naar combinaties van werkplekken met gebiedsmakelaars en handhavers.
- . We creëren co-creatieplekken in alle stadsdeelniveaus.
- . De gemeente ondersteunt actief het opzetten van commons bij bijvoorbeeld energietransitie, zorg of het opzetten bij buurtactiviteiten. De gemeente deelt best practices en geeft juridisch advies.

- . Amsterdam sluit zich aan bij het Fearless Cities Netwerk: een internationaal verbond van gemeentes die zich onderdeel voelen van een internationale ‘municipalistische’ beweging. Hierin staan onder meer verdieping van de lokale democratie en andere beleidsterreinen centraal. Doel is uit te wisselen met, en te leren van andere deelnemende steden. We organiseren in 2020 de jaarlijkse Fearless Cities conferentie.

Digitale Stad

- . Er komt een Agenda Digitale Stad waarin concepten worden uitgewerkt voor digitale dienstverlening en participatie (moderne, open overheid), cybersecurity en veilige digitale infrastructuur en data-soevereiniteit.
- . We blijven aandacht hebben voor mensen die moeite hebben met digitalisering.
- . De digitale stad richt zich op de opgaven van de stad. Daarvoor maken we een goede digitale infrastructuur om de mogelijkheden goed te benutten en goed te kunnen handhaven.
- . We werken waar mogelijk met open source en open data.
- . Dataminimalisatie wordt de norm. Data wordt alleen verzameld als dat nodig is en er toestemming voor is gegeven. Amsterdammers krijgen inzicht in hun eigen gegevens binnen het wettelijke kader. De manier waarop burgers regie hebben over data die ze met de gemeente delen wordt vastgelegd.
- . We ondersteunen coöperaties die een alternatief willen bieden voor platform-monopolisten.
- . Wifi-tracking door bedrijven wordt verboden.
- . Voor het maken van keuzes is toegankelijke informatie cruciaal. De gemeente Amsterdam zorgt er daarom voor dat alle inwoners toegang krijgen tot belangrijke keuze informatie. Dat is niet alleen goed voor een sterke lokale democratie maar ook voor het versterken van de zeggenschap van inwoners, besluitvorming, beleid, verantwoording en de besteding van publieke middelen en de resultaten daarvan.
- . De gemeente Amsterdam gaat uit eigen beweging meer informatie openbaar maken. Er komt een informatiecommissaris die samen met de gemeentelijke privacy officer ervoor zorgt dat de uitgangspunten ‘open tenzij’ en ‘privacy by design’ worden gewaarborgd, aangejaagd en gehandhaafd.
- . Inwoners moeten in staat worden gesteld om beleid beter te volgen en gericht input te kunnen leveren. Voor meer zeggenschap, hebben zij niet alleen betere toegang tot keuze informatie nodig, ook belangrijke informatie over wat er in hun buurt nodig is en de besluitvorming daarover is daarbij onontbeerlijk.
- . Raadsinformatie, WOB-verzoeken en documenten worden toegankelijk.
- . Het ‘tada, duidelijk over data’-manifest wordt geïmplementeerd. Dit manifest biedt een handleiding om bewust om te gaan met de mogelijkheden en bedreigingen van digitale technologieën, voor het beschermen van burgerrechten en voor eerlijke toegang tot, en het eerlijk verdelen van de opbrengsten van digitale technologieën.

**ONTSPANNEN
IN EEN
LEVENDIGE
STAD**

ONTSPANNEN IN EEN LEVENDIGE STAD

De onschatbare waarde van kunst, (tegen)cultuur en sport

Naast een plek om te wonen en werken biedt de stad een enorme keur en diversiteit aan mogelijkheden om te ontspannen, verrast te worden, je te ontwikkelen en je te laven aan schoonheid. Van rauw tot gepolijst, van mainstream tot avant-garde, van professioneel tot amateurs, het hoort hier allemaal. We willen die dimensie van de stad versterken. Omdat we geloven dat ontspanning belangrijk is in ons jachtige bestaan en omdat het vreugde geeft.

Kunst en cultuur

- We maken extra middelen vrij voor het Kunstenplan. In het volgende Kunstenplan komen duidelijke criteria voor onderscheid tussen verschillende soorten kunstinstanties en de integraliteit van het Kunstenplan. We geven geen substantiële subsidies aan organisaties die zich niet houden aan normen voor goed werkgeverschap (Cultural Governance Code, Fair Practice Code en de honorariumrichtlijn voor tentoonstellingen).
- Geografische spreiding van het cultuuraanbod, bijvoorbeeld via cultuurhuizen, verdient in het volgende Kunstenplan verdere uitwerking.
- In Amsterdam bewaakt het stadscuratorium de kunst in de openbare ruimte.
- Er komt een procentageregeling bij nieuwbouw om kunst in de openbare ruimte in nieuwbouwgebieden te borgen.
- We borgen meer ruimtes voor kunstenaars, door het aantal (permanente) broedplaatsen uit te breiden, de ijzeren voorraad voor ateliers en atelierwoningen vast te leggen en bij nieuwbouw afspraken te maken met ontwikkelaars om broedplaatsen en ateliers(woningen) te realiseren. Ook zorgen we voor meer repetitieruimten voor musici.
- Amsterdam is uniek vanwege haar lange traditie van tegencultuur. De stad ontwikkelt zich en daardoor komt deze cultuur onder druk te staan. Daarom beschermen we rafelranden.
- We ontwikkelen een broedplaats in de openbare ruimte voor experimentele festivals gericht op talentontwikkeling en experimentele kunst.
- Amsterdam heeft een bloeiende festivalcultuur. Dit geeft naast een hoop plezier ook overlast en druk op de openbare ruimte. We hebben daarom aandacht voor kwaliteit, spreiding en de druk op parken en groen (ecologische waarde en bodemkwaliteit).
- Samen met organisatoren kijken we hoe festivals duurzamer kunnen worden door te investeren in stroompunten, riolering, palen en coöperatieve inkoop van bijvoorbeeld

hardcups en hoe we overlast kunnen verminderen. Gemeente en organisatoren dragen hier beiden aan bij.

- Nachtcultuur wordt omarmd. We onderzoeken of broedplaatsen dan wel gebieden in aanmerking komen voor een 24-uurs programmering. We stimuleren cross-overs tussen nachtleven en culturele instellingen zoals musea.

Gemeentelijk vastgoed

- Gemeentelijk vastgoed is van de stad en van de Amsterdammers. We willen maatschappelijk vastgoed inzetten om ruimte te bieden aan initiatieven en zachte krachten die niet mee kunnen doen aan de vastgoedgekte maar wel essentieel zijn voor de stad.
- Verkoop van gemeentelijk vastgoed is géén doelstelling van de gemeente. Maatschappelijke en publieke doelstellingen zullen leidend zijn in onze vastgoedstrategie. We gaan efficiënter om met ruimten door beter te kunnen voorzien in de verschillende behoeften van gebruikers.
- De systematiek van kostprijsdekkende huur wordt op verschillende onderdelen herzien. Kostprijsdekkende-huur leidt niet per definitie tot extra inkomsten voor de gemeente.

Sport

- We verhogen de sportparticipatie met breedtesport, zeker in buurten waar dit niet vanzelfsprekend is. We versterken verenigingen en ongebonden sportinitiatieven.
- We versterken sport in de buurt en op school door in te zetten op sportbuurtwerk, zwemles, sportstimulerings- en preventieprogramma's.
- We zorgen dat sporten toegankelijker wordt voor mensen met een beperking, ouderen, vluchtelingen en minima.
- Voor alle initiatieven die sportparticipatie versterken, gaan we met zo min mogelijk belemmeringen leegstaande sportaccommodaties aanbieden.
- We versterken sport op school met de inzet van vakleerkrachten, de uitbreiding van naschoolse sportactiviteiten, herinrichting van schoolpleinen, en schoolsportverenigingen. Er komt speciale aandacht voor sport op het mbo.
- Verenigingen worden gestimuleerd zich om te vormen naar een betrokken sportvereniging met een brede maatschappelijke functie en aandacht voor een goed pedagogisch klimaat.
- Wij willen het Veilig Sportklimaat verder verbeteren, waarbij er speciale aandacht is voor LHBTIQ+-acceptatie, anti-discriminatie, het tegengaan van seksuele intimidatie en het voorkomen van geweld bij contactsporten.
- Sportvoorzieningen worden mee ontwikkeld met de groei van de stad, de sportnorm geldt daarbij als uitgangspunt.
- We investeren in bestaande sportaccommodaties en we onderzoeken hoe de 1/3e regeling kan worden verbeterd zodat verenigingen minder hoeven voor te financieren.

- . We gaan sportparken, gymzalen en sporthallen intensiever gebruiken en maken deze waar mogelijk openbaar toegankelijk.
- . We zetten in op het verminderen van wachtlijsten door gebruik van ondergronden die intensiever en voor meerdere sporten gebruikt kunnen worden.
- . Er komen vaker sportverzamelgebouwen om ontmoeting te stimuleren en kosten te delen.
- . We verduurzamen sportparken waarbij zwaar wordt ingezet op cofinanciering binnen de gemeente en externe partijen.
- . Sporten in de openbare ruimte wordt gestimuleerd door vaker sporttoestellen te plaatsen, de openbare ruimte uitdagend en veilig te maken om te spelen of sporten, en met meer openbare zwemplekken.
- . Topsport is belangrijk om breedtesporters te stimuleren en inspireren. Topsportevenementen worden altijd georganiseerd met side-events en we kijken naar evenementen die aansluiten bij de Amsterdamse sportcultuur. We kijken hierbij ook naar paralympische en LHBTIQ+-evenementen.
- . We zetten in op het inclusiever maken van talentontwikkeling en willen een Amsterdams Talentenfonds oprichten om topsporters die geen financiële steun krijgen van clubs, sponsors of bonden te ondersteunen.

**SAMEN-
WERKING
EN
CULTUUR**

SAMENWERKING EN CULTUUR

Samen voor de stad

Amsterdam staat voor grote opgaves en flinke uitdagingen. Wij zijn er ten diepste van overtuigd dat een stadsbestuur de grootst mogelijke effectiviteit heeft als in verbondenheid, collegialiteit, openheid en integraliteit wordt gewerkt. Dat geldt niet alleen voor het college maar evenzeer in het samenspel met de raad, de stadsdeelbesturen en het ambtelijk apparaat. We willen een open samenwerkingscultuur met de gemeenteraad en staan zeer open voor inhoudelijke samenwerking.

Omdat onze plannen ambitieus zijn, zullen we deze gefaseerd moeten uitvoeren. Tegelijkertijd gaat de scope van dit akkoord verder dan één collegeperiode. Wij denken dat een meer op de (middel)lange termijn gerichte visie meer recht doet aan de aard, impact en omvang van de uitdagingen waar we als stad voor staan. Bovendien zien we dat flexibiliteit en wendbaarheid van het bestuur noodzakelijk is in een snel veranderende wereld. Om in te kunnen spelen op maatschappelijke noden en veranderingen zullen we jaarlijks, in het vroege voorjaar, bezien of onze plannen en prioriteiten moeten worden bijgesteld of aangepast.

De aanpassing van het bestuurlijk stelsel dwingt tot een herijking van de samenwerking tussen stad en stadsdelen. Ook de rol en functie van de stadsdeelcommissies zal nader moeten worden gedefinieerd en uitgewerkt. Het ligt voor de hand dat zij een rol krijgen in het ontwikkelen van de experimenten gericht op het versterken van de participatieve democratie. Buurt- wijk- en gebiedsgericht werken is voor een stad met deze omvang cruciaal. Als stadsbestuur willen we grotere betrokkenheid, wisselwerking en samenwerking tussen al die niveaus. Het college en de dagelijks bestuurders in de stadsdelen sluiten een bestuursakkoord over samenwerking, taken, bevoegdheden, rolverdeling, beleidsruimte in kaders, ondersteuning. Met de stadsdeelcommissies wordt hun rol en functioneren nader uitgewerkt. Dagelijks bestuurders en stadsdeelcommissies krijgen de ruimte om gebiedsplannen op maat te kunnen opstellen en uitvoeren. De stadsdeelcommissies krijgen alle tools om oren en ogen van de buurt te kunnen zijn. Het gebiedsgericht werken wordt doorontwikkeld en leidend gemaakt. De gebiedsplannen krijgen een centrale rol.

Een grote uitdaging ligt in het vergroten van de zeggenschap van burgers. Met de bewoners, ondernemers, initiatieven en belangenbehartigers willen we nieuwe samenwerkingen aangaan en reeds bestaande banden versterken. Dialoog en co-creatie zijn het uitgangspunt.

We willen de relatie met de Amsterdamse kennisinstellingen versterken. Zij kunnen een belangrijke partner zijn in het zoeken en uitwerken van oplossingen voor de uitdagingen waar de stad voor staat.

Voor verschillende uitdagingen is samenwerking binnen de Metropoolregio onmisbaar. We willen samenwerking met de regio op verschillende domeinen versterken, zoals bereikbaarheid en mobiliteit, de woningmarkt en woningbouw, de arbeidsmarkt en het toerisme. Wij willen in die samenwerking dezelfde nieuwsgierigheid, coöperatie en solidariteit betrachten die wij binnen de gemeentegrenzen ook van onszelf vragen.

Amsterdam is een sterk met Europa verbonden hoofdstad. En de grote Europese uitdagingen van deze tijd worden vooral in de steden opgelost. Amsterdam gelooft sterk in internationale samenwerking. Met collega-steden willen we zorgen dat in de komende periode de EU onze stedelijke agenda centraal stelt. Door aansluiting bij het Fearless Cities Netwerk versterken we onze verbondenheid met andere steden.

FINANCIËN EN ORGANISATIE

FINANCIËN EN ORGANISATIE

Financiën en de financiële organisatie

- . De Planning & Controle cyclus wordt verder op orde gebracht door te blijven werken aan de inzichtelijkheid, leesbaarheid en transparantie van de P&C producten.
- . De huidige begrotingsregels worden waar nodig aangevuld of bijgesteld om een doelmatige besteding van middelen te bevorderen en bij te dragen aan een effectievere budgetbeheersing door verantwoordelijk portefeuillehouders
- . Het rentestelsel blijft ongewijzigd met twee uitzonderingen: de renterisicobuffer wordt verlaagd naar 1% en het renteresultaat vloeit in de Algemene Reserve totdat de weerstandsratio 1,4 is. De afspraken over het weerstandsvermogen en de weerstandsratio worden gehandhaafd.
- . Het verkopen van vastgoed met als doel de schuld te verlagen, wordt gestopt. Met uitzondering van de nog begrote inkomsten voor het oplossen van de vastgoedknoop, wordt vastgoed alleen nog afgestoten als er geen noodzaak meer is om het vastgoed in portefeuille te houden. De netto-opbrengsten van vastgoed dat verkocht wordt, worden ingezet voor balansverkortings.
- . De schuld is op dit moment houdbaar en we zorgen ervoor dat de schuld houdbaar blijft. De in de begroting resterende middelen bedoeld voor schuldaflossing, worden ingezet voor balansverkortings.
- . De voor nominale compensatie gereserveerde middelen, worden op een stelpost in de begroting aangehouden. Bij het vaststellen van de begroting wordt de betreffende jaarschijf aan de verschillende budgetten toegevoegd.
- . Met ingang van 2019 wordt de opbrengst van de Onroerende Zaakbelasting (en Roerende Ruimte Belasting) jaarlijks gecorrigeerd voor inflatie. In 2019 geldt daar bovenop een eenmalige verhoging van 2%.
- . Voor erfpachters bieden we een compensatie voor de verhoging van de OZB door een extra overstapkorting van 10% voor wie voor 2020 overstapt naar het eeuwigdurende stelsel.
- . Voor commercieel vastgoed en corporaties blijft het voortdurend erfpacht stelsel van kracht.
- . Een onafhankelijke commissie gaat adviseren over de toekomst van het voortdurende en eeuwigdurende erfpachtstelsel daarbij wordt onder meer gekeken naar de meerwaarde en de wenselijkheid van de mogelijkheid van afkoop van de erfpachtcanon.
- . De afvalstoffenheffing wordt kostendekkend gemaakt. Voor minima met een inkomen tot 100% van het wettelijk sociaal minimum is er kwijtschelding. Om inkomens tot 120/130% te compenseren worden er extra armoedemiddelen vrijgemaakt.
- . Leges worden meer kostendekkend gemaakt en geïndexeerd.
- . De reclamebelasting wordt opnieuw ingevoerd met ingang van 2020. Voor de precario op terrassen wordt de hoogte van het tarief afhankelijk van de druk op de openbare

ruimte en gebieden met een vergelijkbare druk, krijgen hetzelfde tarief. De totale (netto) opbrengst van de precario voor terrassen en liggelden voor (woon)schepen wordt verhoogd met 2 miljoen euro structureel per 2020.

- . Met ingang van 2021 wordt de structurele afdracht uit het Stedelijk Mobiliteitsfonds aan de algemene dienst verlaagd.
- . We stellen structureel extra middelen in het Stedelijk Mobiliteitsfonds beschikbaar voor enerzijds onderzoek naar de staat van kades en bruggen en anderzijds de herstelwerkzaamheden hiervan. Door het onderzoek en het herstel programmatisch aan te pakken en in grotere projecten te bundelen, kan een groter deel van de investeringen worden geactiveerd op de balans en kan efficiënter worden gewerkt.
- . We zetten in op het vereenvoudigen en optimaliseren van processen en ondersteuning. Dit levert uiteindelijk een besparing van 3 miljoen euro op. De structurele financiering van topsportevenementen wordt omgezet in een incidentele financiering. Er komen slimmere openingstijden van de stadsloketten. Er wordt nog een nadere bezuinigingstaakstelling van 15 miljoen euro structureel ingevuld.
- . We investeren 14 miljoen euro in digitale transformatie om Amsterdammers beter van dienst te zijn en processen binnen de gemeentelijke organisatie te optimaliseren. Mogelijke besparingen die deze digitale transformatie opleveren kunnen tegemoetkomen aan de nog nader in te vullen bezuinigen en de stelpost nominale compensatie.

Personeel en organisatie

- . We gaan bewuster om met externe inhuur. Waar mogelijk wordt externe inhuur verder teruggedrongen. Incidenteel gefinancierde programma's draaien niet enkel op personeel met een tijdelijk dienstverband.
- . Goed werkgeverschap staat voor de gemeente voorop. We blijven investeren in ontwikkelkansen voor medewerkers en hebben aandacht voor het kunnen combineren van werk en zorgtaken. We onderzoeken de mogelijkheid om te komen tot een ruimer partnerverlof.
- . De gemeente Amsterdam is een diverse en inclusieve organisatie. Het personeelsbestand moet een afspiegeling zijn van de Amsterdamse beroepsbevolking en moet daarom meer divers worden in alle lagen van de organisatie. We werken daarom verder aan een inclusieve organisatiecultuur, een inclusief personeelsbeleid en inclusieve werving en selectie.
- . Amsterdam stelt het streefcijfer voor het aannemen van mensen met een arbeids- of functiebeperking naar boven bij.
- . De loonkloof tussen mannen en vrouwen wordt geslecht.
- . We gaan onderzoek doen naar een pilot 6-urige werkdag voor werknemers naar Zweeds voorbeeld.

Financiële Ruimte					
	Incidenteel	Structureel			
Jaarschijf	2018	2019	2020	2021	2022
Algemeen					
Beginstand Nota Begrotingsruimte (addendum + 10 miljoen hoger rekeningresultaat 2017)	159,0	14,6	19,1	77,2	145,6
Uitname uit de Algemene Reserve	30,0				
Lagere onttrekking Stedelijk Mobiliteitsfonds		0,0	0,0	-5,0	-20,0
Toekennen Nominale Compensatie		-26,4	-68,8	-88,5	-129,0
Renterisicobuffer verlagen naar 1%		17,5	22,3	25,5	25,5
Structurele ruimte balansverkortings		3,0	3,0	3,0	3,0
Belastingen					
Verhoging toeristenbelasting en uitbreiding en verhoging gemakkelijkheden retributie		20,0	75,0	105,0	105,0
OZB-indexatie en verhoging		6,3	9,5	12,8	15,0
Afvalstoffenheffing kostendekkend maken		14,0	14,0	14,0	14,0
Kostendekkend maken en indexeren leges		6,4	6,4	6,4	6,4
Herinvoeren reclamebelasting		0,0	8,5	9,0	9,0
Precariobelasting		0,0	2,0	2,0	2,0
Ombuigingen					
Nader in te vullen bezuinigingen		0,0	0,0	15,0	15,0
Topsport / sportevenementen		2,1	2,1	2,1	2,1
Slimmere openingstijden stadsloketten		0,5	0,5	0,5	0,5
Processen en ondersteuning vereenvoudigen en optimaliseren.		0,0	2,0	3,0	3,0
Totaal	189,0	58,0	95,6	181,9	197,1

Financiële Intensiveringen					
	Structureel				Incidenteel over 4 jaar
Jaarschijf	2019	2020	2021	2022	
Beschikbare ruimte	58,0	95,6	181,9	197,1	189
Intensiveringen uit de algemene middelen					
Kansengelijkheid					
Onderwijs	-10,0	-12,0	-12,0	-12,0	
Jongerenwerk en preventie	-1,0	-2,0	-3,0	-3,0	
Volwasseneneducatie	-7,0	-7,0	-7,0	-7,0	
Werk en Bestaanszekerheid					
Armoede en schuldhulpverlening	-16,6	-16,6	-19,1	-19,1	-2,0
Armoedeverzoeken gedeeltelijk beschikbaar voor 130% van wettelijk sociaal minimum	-1,0	-2,0	-3,0	-3,0	
Werkbrigade van 500 mensen	-5,0	-11,0	-11,0	-11,0	
Verlagen van de caseload voor klantmanagers	-1,0	-2,0	-2,0	-3,0	
Banenplannen voor biculturele jongeren, ouderen, arbeidsgehandicapten en experiment regelluwe bijstand					-5,4
Statushouders	-10,0	-10,0	-10,0	-10,0	-5,0
Omzien naar elkaar					
Preventie tegen ongelijkheid gezondheid (o.a. eenzaamheid, gezondheidsvaardigheden)	-3,0	-3,0	-6,0	-6,0	
Compensatie Rijksbezuinigingen zorg	-10,0	-10,0	-10,0	-10,0	-6,0
Aanpak personeelstekort in de zorg					-2,0
Jeugdzorg egalisatiereserve (wachlijsten)					-3,0
Toegankelijkheidsfonds					-3,0
Maatschappelijke opvang, permanente winteropvang en cliëntondersteuning	-3,5	-3,5	-3,5	-3,5	
24-uurs opvang ongedocumenteerden	-6,0	-6,0	-7,0	-7,0	
Inclusief en Verbonden					
Aanpak Racisme en Discriminatie (o.a. MDRA, Ketikoti en Slavernijmuseum)	-1,0	-1,0	-2,0	-2,0	
Zelforganisaties	-1,0	-1,0	-1,5	-1,5	

Veiligheid					
Veiligheid, Top600, OOV (excl. PIT)	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0	
Preventief Interventie Team	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	
Amsterdamse Drugsagenda					-2,0
Bouwen, Wonen, Ruimtelijke Ordening					
Actieplan Wonen en Bouwen	-5,0	-5,0	-10,0	-10,0	-10,0
Erfpachtkorting	-1,6	-3,3	-4,9	-6,0	
Duurzaamheid en Groen					
Energietransitie/ Aardgasvrij	-4,0	-4,0	-6,0	-6,0	
Programma Circulair en Duurzame afvalketen	-1,0	-1,0	-4,0	-6,0	
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	-2,0	-2,0	-4,0	-4,0	
Dierenwelzijn, incl. ADAM-regeling	-0,7	-0,7	-0,7	-1,4	-2,0
Waterdomein	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-7,0
Balans in de Stad					
Afval en Handhaving ¹	-9,0	-15,0	-24,0	-25,0	-2,0
Economie en Innovatie					
Economische structuurversterking Aansluiting onderwijs/arbeidsmarkt	-3,0	-5,0	-7,0	-10,0	-8,0
Democratisering en Digitale Stad					
Buurtbudgetten	-2,0	-4,0	-6,0	-8,5	
Democratisering en Fearless Cities	-1,0	-1,5	-2,0	-2,0	-4,0
Digitale Stad					-14,0
Ontspannen in een levendige stad					
Kunst en cultuur (Kunstenplan)	0,0	0,0	-5,0	-5,0	
Broedplaatsen	-3,5	-3,5	-3,5	-3,5	
Sport	0,0	-3,0	-4,0	-5,0	
Amsterdamse Talentenfonds	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	
(Top)sportevenementen					-7,0
Overheveling incidentele middelen	57,5	46,2	2,9	0,0	-106,6
Totaal	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Ruimte en Intensiveringen uit Stedelijk Mobiliteitsfonds					
Jaarschijf	Structureel				Incidenteel over 4 jaar
	2019	2020	2021	2022	
Mobiliteit en Luchtkwaliteit					
Verhogen bezoekerstarieven	30,0	30,0	30,0	30,0	
Programma Autoluw ²	PM	PM	PM	PM	
Programma Luchtkwaliteit	-9,0	-9,0	-9,0	-9,0	
Meerjarenplan Fiets ²	PM	PM	PM	PM	
Kades en Bruggeten	0,0	-5,0	-7,5	-10,0	
Duurzaamheid en Groen					
Groenvisie, groengebieden en groene schoolpleinen					-15,0

Intensiveringen uit het Vereveningsfonds					
Jaarschijf	Structureel				Incidenteel over 4 jaar
	2019	2020	2021	2022	
Duurzaamheid en Groen					
Fonds Energietransitie / Aardgasvrij	-37,5	-37,5	-37,5	-37,5	
Bouwen, Wonen, Ruimtelijke Ordening					
Ontwikkelbuurten	-10,0	-10,0	-10,0	-10,0	
Woningbouwregie en transformatie	-2,5	-2,5	-2,5	-2,5	

1. Bezien wordt of in samenhang met ontwikkelingen in de stad aanvullende middelen nodig zijn.
2. Investerings worden gedaan vanuit het SMF. Bedragen worden nader geëxpliciteerd in vaststelling uitvoeringsplannen.

PORTEFEUILLEVERDELING

GroenLinks

- . Werk & Inkomen en Participatie
- . Diversiteit & antidiscriminatiebeleid
- . Vluchtelingen/Ongedocumenteerden
- . Democratisering (incl. bestuurlijk stelsel)
- . Coördinatie bedrijfsvoering en inkoop

- . Ruimtelijke Ordening, Grondzaken (exclusief ZuidAs & Marineterrein)
- . Duurzaamheid (waaronder circulair en afval)
- . Klimaat & energie

- . Kunst & Cultuur
- . Gemeentelijk vastgoed
- . Lokale media
- . Monumenten
- . Digitale stad, ICT
- . Dienstverlening
- . Personeel & organisatie

PvdA

- . Onderwijs
- . Voorschool, kinderopvang en naschoolse voorzieningen
- . Volwasseneneducatie, laaggeletterdheid en inburgering
- . Armoedebeleid & Schuldhulpverlening

- . Verkeer & Vervoer
- . Luchtkwaliteit
- . Water

D66

- . Financiën
- . Economische Zaken
- . Deelnemingen
- . Lucht- en Zeehaven
- . ZuidAs en Marineterrein

- . Zorg, Jeugdzorg
- . Preventie jeugdcriminaliteit (incl. Top600)
- . Beroepsonderwijs en aansluiting arbeidsmarkt
- . Sport & recreatie

SP

- . Wonen & Bouwen
- . Wijkaanpak
- . OR en Groen
- . Reiniging
- . Dierenwelzijn

STADSDELEN

Nieuw-West

- Groenlinks (vz)
- D66
- SP

West

- Groenlinks (vz)
- D66
- PvdA

Centrum

- D66 (vz)
- Groenlinks
- Groenlinks

Noord

- SP (vz)
- Groenlinks
- D66

Oost

- PvdA (vz)
- Groenlinks
- D66

Zuid oost

- PvdA (vz)
- Groenlinks
- SP

Zuid

- D66 (vz)
- Groenlinks
- PvdA

